

Vjetnama — tuvāka

GADA NOGALE Līvānu stikla fabrikas direktoram Jevgēnijam Skreiveram izvērtās interesanta — viņam piedāvāja doties dienesta komandējumā uz Vjetnamas Sociālistisko Republiku. Rezultātā zem apspriedes protokola blakus Danangas Politehniskā institūta rektora Li Ngok Sanga un Rīgas Politehniskā institūta docenta J. Boļšija parakstiem savu autogrāfu atstāja arī Jevgēnijs Skreivers. Tādēļ radās pilnīgi dabiska vēlšanās uzzināt ko sīkāk par šo komandējumu, un uzņēmuma direktors bija ar mieru par to pastāstīt.

— Tātad, doties uz tik tālo zemi, kuru mēs vienā ziņā uzskatām gandrīz vai par leģendāru, jūs pamudināja...

— ... Ielūgums, kuru Vjetnamas kolēģi bija atsūtījuši Rīgas Politehniskajam institūtam, ar kuru viņi sadarbojas. Tā kā pārrunas notiek uz neorganisko materiālu (kāds ir arī stikls) bāzes, tad pamatota un dabiska bija arī mana līdzdalība šai pasākumā. Jo vairāk tādēļ, ka vjetnamieši lecerējuši izveidot institūta ietvaros nelielu cehu šķirnes trauku ražošanai. Priekšnoteikumi tam ir: ģeologi atklājuši valstī milzīgas kvarca smilšu iegulas. Diemžēl Vjetnamā nav speciālistu, kuri varētu uzbūvēt vannas krāsnis, nav stikla ražošanas tehnoloģijas, nav speciāli apmācītu laborantu un kvalificētu stikla pūtēju. Negribu ielēsties, taču Līvānu kristāls — šķirnes trauki, kurus biju paņēmis līdzī kā paraugu, izraisīja vjetnamiešos mēmu saišumu. It īpaši, ja mūsu izstrādājumus salīdzināja ar viņu ražotajām rupjajām glāzēm netīri zilā krāsā, ar nemākulīgiem zīmējumiem rotātām.

— Spriežot pēc protokola, jūs piekritāt palīdzēt attīstīt šajā valstī stikla ražošanu?

— Protams. Pēc manām domām, mums tas ir ekonomiski izdevīgi. Teiksim, projektēšanas darbus un ceha celtniecību var veikt vjetnamieši paši saviem

spēkiem. Zinot to, cik darbu mīloša ir Vjetnamas tauta, jādomā, ka sevišķas grūtības tas viņiem nesagādās. Mēs varētu apņemties piegādāt viņiem ugunsizturīgus materiālus, iekārtas, samontēt krāsnis. Uz abu pušu noguldījumu rēķina izveidosies statūtu fonds, peļņa tiks sadalīta proporcionāli noguldījumiem. Izmantosim arī iespēju segt savus izdevumus ar vjetnamiešu precēm — vērtīgiem kokmateriāliem, kafiju u. c. Un beldzamais arguments — man kā uzņēmuma direktoram tas ir prestiža jautājums. Iedomājieties: Līvānu stikls Indokīnā.

Jautājumam ir vēl otra puse. Karu izvārdzinātajai un novājinātajai valstij beldzot «jātiek uz kājām». Ar šādu mērķi Vjetnama pieņēmusi likumu par investīcijām, kurš pieļauj ārzemju kapitāla visplašāko izvietojumu valstī. Tādēļ mums nav laika gaidīt. Vārdu sakot, ja nekas principiāli nemalnīsies, nākamā gada aprīlī gaidīsim ierodoties vjetnamiešu kolēģus mūsu fabrikā. Uzdrošinos cerēt, ka tad arī parakstīsim līgumu par konkrētu sadarbību.

— Sī ir, tā teikt, jautājuma lietiskā puse. Tomēr mūsu lasītājus, bez šaubām, interesē arī tie iespaidi, ko jūs gūvat tikai kā tūrists.

— Lūdzu! Tikai atļaujiet nosacīti dalīt šos iespaidus divās daļās: rūpniecības darbinieka iespaidi no vienas puses un pa-

rasta tūrista — no otras puses. Vjetnamieši ir apdomīga tauta. Viņi ir piesardzīgi un nesteidzas priekšlalkus pieņemt spriedumus un lēmumus. Tādēļ starp lietiskajām apspriedēm ieturētās pauzes pilnībā ļāva mūsu delegācijai gan izstaigāt krustu šķersu Danangu, gan apskatīt kaimiņpilsētu Hjuē.

Danangā — šāda paša nosaukuma provinces centrā — dzīvo savi 300 tūkstoši iedzīvotāju, no tiem 55 tūkstoši ir bezdarbnieki. 80 — 100 tūkstoši dananglešu nodarbojas ar privāto tirdzniecību. Šeit nav neviena lielāka uzņēmuma, izņemot vienīgi termosu ražošanas rūpnīcu: vairāk nekā 400 cilvēku tur apgūst to darbu apjomu, kādu mūsu iecirknī paveic 70 strādnieki. Iztikas līdzekļi ļoti minimāli — iedomājieties, institūta prorektors mēnesī pelna... 15 rubļus (vjetnamiešu dongus pārrēķinot mūsu naudā) un ir spiests papildus piepelnīties kaut vai velosipēdu remontdarbīcā, neraugoties uz to, ka valsts izmaksā kompensāciju. Tai pašā laikā rūpniecības preču cenas ir pietiekami augstas.

Kā jau teicu, uzkrītošs ir vjetnamiešu pārliekais čaklums. Uzcītīgi viņi ir visi — neatkarīgi no dzimuma un vecuma (pēdējo, starp citu, uzreiz nav nemaz tik viegli noteikt). Vjetnamiešus var pielīdzināt skudrām — ar tik fanātisku uzņēmību viņi strādā bezgala plašajās rīsa, tējas, kafijas un augļukoku pantācijās. Zeme šeit pilnībā nodota vienpersonīgā lietošanā, jo kolektīvās saimniecības nav sevi attaisnojušas.

Vārdu sakot, valsts visiem spēkiem pūlas izkļūt no ekonomiskās krīzes, atdot dzīvību nāpalmā izdedzinātajai zemei (šādu zemi es pats savām acīm redzēju kalnu pārejā pa ceļam uz Hjue pilsētu). Cik veiksmīgi tas viņiem pagaidām izdodas — tas ir cits jautājums.

Bet tagad — tikai tūrisma iespaidi. «Zdravstvuite!» — šo krievu valodas vārdu Danangas ielās sastaptie zēni izrunā tīri labi. Un vispār neviesmīlību vjetnamiešiem pārnest nevar. Viesnīcās un restorānos apkalpošanas kultūra visaugstākajā līmenī. Ēdieni — visizsmalcinātākie, pavāri — tikai vīrieši.

Spiertoto dzērienu lietošanas problēma tur nepastāv. Visāda veida alkoholisko dzērienu tur cik uziet, pie tam tos pārdod par zemām cenām. Tomēr ielās neredzēlu nevienu piedzērušos vjetnamieti, toties mums visiem nar lielu kaunu biju spiests palīdzēt «pārvietoties» pa viesnīcas kāpnēm kādam padomju zemes pārstāvim, kurš bija «pār mēru iekēris» (tiēsa, viņš nebija no mūsu delegācijas).

Vjetnamas vidējā joslā tagad ir ziema: gaisa temperatūra «pazeminājusies» līdz plus 22 — 28 grādiem. Klīmats šeit mītrs — jūtama Dienvidķīnas jūras elpa. Mēs, baltieši, šajā ziņā nekādas neērtības gan neizjutām — mītrs gaiss mums pieņests. Neņemot gan spriest, kāda pašsajūta šeit man būtu vasarā, kad dzīvsudraba stabīnā termometrā plētuvojas plus 60 grādiem...

— Paldies par interesanto stāstījumu. Gribas novēlēt jums Jaunajā gadā jaunas tikšanās ar vjetnamiešu kolēģiem, un lai šo tikšanos rezultāts ir lietīšķa un auglīga sadarbība.

Intervēja I. KOROLOVA